

การศึกษาจริยธรรมเชิงพุทธ ของผู้นำท้องถิ่น กรณีศึกษา
การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี*

BUDDHIST ETHICS STUDY OF LOCAL LEADERS : ACASE STUDY OF THE ELECTION OF MOJOR OF
RATCHABURI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงกร)

เติมศักดิ์ ทองอินทร์

วัชรินทร์ ชาญศิลป์

สุมาลี บุญเรือง

อนุภูมิ โขวเกษม

Phraudomsitthinayok (Kumphol Kunungkaro)

Temsak Thong-in

Watcharin Chansin

Sumalee Boonruang

Anuphum Sowkesom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author Email : opal_1982@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มุ่งศึกษา การศึกษาจริยธรรมเชิงพุทธ ของผู้นำท้องถิ่น กรณีศึกษา การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้นำท้องถิ่น หลังจากรับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งต้องบริหารท้องถิ่นให้เป็นไปโดยความเรียบร้อยดีมีประสิทธิภาพสูง รับผิดชอบความซื่อสัตย์สุจริตมีเหตุผล สร้างความสามัคคี เมตตา กรุณา และมีความยุติธรรมรวมถึงความขยันที่จะสอดส่องดูแลประโยชน์ของชุมชนมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวตามหลักพุทธศาสนา จำเป็นต้องรู้กฎหมาย ขอบเขตของการบริหาร รู้ระบบการปกครองที่ชัดเจน และสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ คุณธรรมจริยธรรม และมีลักษณะของธรรมาภิบาลคือหลักกฎหมายที่เป็นในระดับสากลและหลักธรรมที่นำมาใช้ในการปกครองท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยความเมตตาคือปรารถนาให้ผู้อยู่ในชุมชนได้รับความสุขมีประโยชน์ด้วยตัวหน้ากันคือได้รับผลประโยชน์ที่เท่าเทียม

คำสำคัญ : จริยธรรมเชิงพุทธ, ผู้นำท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

This academic article aims to study the Buddhist ethics of local leaders, a case study of the election of the mayor of Ratchaburi Provincial Administrative Organization. The results of the study found that after being elected to the position, local leaders must administer the local administration in an orderly and efficient manner, be responsible, honest, reasonable, create unity, be kind, compassionate, and fair, including diligence in looking after the community's benefits more than personal benefits according to Buddhist principles. It is necessary to know the law, the scope of administration, know the clear governance system, and what is indispensable is morality and ethics, and have the characteristics of good governance, which are the principles of law at the international level and the principles of Dharma used in local governance, which consist of kindness, which is the desire for everyone in the community to be happy and useful, which is to receive equal benefits.

Keywords : Buddhist ethics, local leaders, Ratchaburi Province

บทนำ

จริยธรรมเป็นสิ่งที่อยู่ภายในของตัวบุคคลซึ่งจะประกอบด้วยกฎหมาย ข้อบัญญัติหรือจารีตประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้นำจะต้องให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะปัจจุบันนี้ปัญหาของประเทศไทยคือประชาชนยังขาดคุณธรรมจริยธรรมปัญหาคอร์รัปชัน ททุจริตในสังคมของการปกครองท้องถิ่นในหลายพื้นที่ที่ทราบและไม่ทราบจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นพิเศษไม่ให้สิ่งสำคัญมากไปกว่านั้นคือผู้นำต้องมีธรรมาภิบาลและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพนำประเทศชาติไปสู่ความเจริญเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วผู้นำไม่ใส่ใจฟังผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ของประเทศชาติ จะนำไปสู่การล้มเหลวสู่ความหายนะต่อไป

การศึกษาจริยธรรมเชิงพุทธจึงเป็นการนำหลักทฤษฎีตะวันตกผสมกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นทฤษฎีที่เกิดเป็นองค์ความรู้ในเรื่องจริยธรรมที่นำไปใช้ได้จริง ที่ผู้เขียนยกกรณีศึกษากำนันตั๋ย ซึ่งได้รับตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีมีหลายข้อที่เป็นจริยธรรมและเป็นการบริหารจัดการท้องถิ่นที่เป็นความคาดหวังของประชาชนในจังหวัดนั้นซึ่งจำเป็นต้องมีจริยธรรมคือการประพฤติที่เป็นไปตามข้อบทกฎหมายและศีลธรรมรวมถึงการมีอำนาจอิทธิพลหรือความเชี่ยวชาญในการบริหารท้องถิ่นและเป็นผู้เป็นที่ไว้วางใจของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งน่าสนใจหลายอย่างจึงเป็นกรณีศึกษาที่นำมาเสนอพร้อมกับหลักทฤษฎีตะวันตก รวมถึงจริยธรรมซึ่งเป็นหลักธรรมทางพุทธศาสนาด้วยได้นำเสนอให้เป็นบทความวิชาการ

ในปัจจุบัน การบริหารกิจการแผ่นดิน มีอยู่ประเภทคือ การบริหารท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ความคาดหวังของประชาชนที่อยู่ในชนบทหรือในส่วนภูมิภาคมี

ความจำเป็นหลายด้านที่จะต้องพัฒนาไม่ว่าจะเป็นเรื่องภูมิศาสตร์เศรษฐกิจหรือไม่ว่าจะเป็นเรื่องความจำเป็นเร่งด่วนของปากท้องการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่ปราศจากคอร์รัปชันหรือศีลธรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นจะต้องมีซึ่งเหล่านี้ผู้บริหารท้องถิ่นจึงควรที่จะศึกษาและนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาเรียกว่าจริยธรรมเชิงพุทธที่ผู้เขียนจะได้นำมาอ้างอิงและนำเสนอต่อไปจะเป็นประโยชน์ที่จะนำเสนอเป็นบทความวิชาการต่อไป

ความหมายของผู้บริหารท้องถิ่นและความสำคัญของการบริหารท้องถิ่น

ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองส่วนท้องถิ่น 2 ประเภท คือ

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป ซึ่งมี 3 รูปแบบ คือ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) เทศบาล 3) องค์การบริหารส่วนตำบล
2. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ 1) กรุงเทพมหานคร 2) เมืองพัทยา

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่กำหนดให้มี จัดตั้งขึ้นในทุกจังหวัด จังหวัดละ 1 แห่ง ใช้พื้นที่เขตจังหวัดกำหนดขอบเขตอำนาจการปกครอง โดยมีพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายกำกับ

การบริหารการคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

รายได้ของ อบจ. มาจากภาษีชนิดต่าง ๆ ที่ อบจ. เป็นผู้จัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้าย และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ บางส่วนมาจากภาษีบางชนิดที่รัฐบาลเป็นผู้จัดเก็บเองแล้วจัดสรรให้ อบจ. ตัวอย่างของภาษีเหล่านี้ที่เรารู้จักดี ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บโดยกรมสรรพากร ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน จัดเก็บโดยกรมการขนส่งทางบก ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม โดยกรมทรัพยากรธรณี เป็นต้น และบางส่วนมาจาก เงินอุดหนุนของรัฐบาล

นอกจากนี้ พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ยังกำหนดให้ อบจ. มีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บ

1. ภาษีบำรุง อบจ. จากสถานค้ำปลักน้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล และน้ำมันที่คล้ายกันและก๊าซปิโตรเลียมไม่เกิณลิตรละห้าสตางค์ ยาสูบไม่เกินมวนละห้าสตางค์
2. ค่าธรรมเนียมบำรุง อบจ. จากผู้พักในโรงแรม ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนด ในกฎกระทรวง
3. ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราและใบอนุญาตเล่นการพนันไม่เกินร้อยละสิบ

4. ภาษีมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขึ้นจากอัตราที่เก็บตามประมวลรัษฎากร กรณีที่ประมวลรัษฎากรเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้ อบจ. เก็บในอัตราร้อยละศูนย์ กรณีที่ประมวลรัษฎากรเก็บในอัตราอื่นให้ อบจ. เก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

5. ค่าธรรมเนียมใด ๆ จากผู้ใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่ อบจ. จัดให้มีขึ้นตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เมื่อ อบจ. มีรายได้ก็จำเป็นต้องกำหนดแนวทางในการใช้จ่าย ซึ่งในระดับประเทศ การบริหารงบประมาณแผ่นดินจะกระทำโดยร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาก่อน รัฐบาลจึงจะนำงบประมาณไปใช้จ่ายในการบริหารประเทศได้ การบริหารงบประมาณของ อบจ. ก็ใช้หลักการเดียวกัน กล่าวคือ ฝ่ายบริหารจะต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน ฝ่ายบริหารคือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงจะนำเงินงบประมาณไปใช้จ่ายได้

คุณลักษณะนักการเมืองที่พึงประสงค์ หมายถึง ต้องเป็นบุคคลที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย ปฏิบัติตามกรอบกติกาเพื่อรักษาไว้ซึ่งกระบวนการประชาธิปไตย ต้องเป็นบุคคลที่มีจริยธรรมทางการเมืองและศีลธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจริยธรรม และจรรยาบรรณทางการเมืองไม่ทำลายหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ซื่อสัตย์จริงใจต่อประชาชนและประเทศชาติ ผดุงไว้ซึ่งหลักนิติธรรมและรักษาไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย

คุณลักษณะจริยธรรมเชิงพุทธ

คุณลักษณะจริยธรรมสังคมไทย ได้มีนักวิชาการ อธิบายไว้ ดังนี้

คุณลักษณะจริยธรรมสังคมไทยปัจจุบันเป็นลักษณะเฉพาะตัวของคนสามารถบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของสังคมไทย คุณลักษณะจริยธรรมในสังคมไทยอธิบายได้ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพากเพียร ละเอียด รอบคอบ ยอมรับผลจากการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2. ซื่อสัตย์ โดยประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

3. มีเหตุผล สามารถใช้ปัญญาในการคิดไตร่ตรองพิสูจน์ให้ประจักษ์ ไม่หลงมกมาย เชื่อในเหตุผล และในสิ่งที่จริง โดยไม่ผูกพันกับอารมณ์และความยึดมั่นของตนเองที่มีอยู่เดิม

4. กตัญญู กตเวทิตะ กตัญญู คือ การรู้บุญคุณผู้อื่นในการอุปการคุณ ที่เขาได้กระทำต่อเรา สำหรับกตเวทิตะ คือ การแสดงออกในการตอบแทนบุญคุณ ดังนั้น กตัญญู กตเวทิตะ หมายถึง การรู้จัก ตอบแทนบุญคุณต่อผู้ที่ทำการอุปการแก่ตน เช่น การเคารพยกย่อง ให้ความนับถือตอบแทน คุณความดีต่อผู้มีพระคุณ ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อนลำบาก

5. เสียสละ โดยการรู้จักแบ่งปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังสติปัญญา กำลังทรัพย์ กำลังกาย เช่น เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญา แบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ขัดสนตามสมควรแก่ฐานะ
 6. รักษาระเบียบวินัย เป็นลักษณะการประพฤติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยาบรรณ กฏหมายและศีลธรรม เช่น การมีวินัยในตนเอง การเคารพกฎเกณฑ์ของสังคม
 7. สามัคคี คือ การสร้างความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้กิจการสำเร็จด้วยดี เช่น การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมส่วนร่วม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ ส่วนตน
 8. เมตตา กรุณา กล่าวคือ เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข สำหรับกรุณา หมายถึง ความสงสาร ปรารถนาจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ เช่น ไม่ทำร้ายหรือเบียดเบียนผู้อื่นทั้งทางกาย และวาจา
 9. ประหยัด คือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น การใช้น้ำใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด
 10. ยุติธรรม คือ การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรงตรงกับความเป็นจริงในข้อเท็จจริง มีเหตุผล มีผล เช่น ไม่ลำเอียงเพราะรักใคร่ เพราะเกลียด เพราะกลัว เพราะหลง
 11. อุตสาหะ คือ การมีความพยายามอย่างมากเพื่อให้การงานเกิดความสำเร็จ เช่น การไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ มีความขยัน หนักแน่น ไม่หวั่นไหวง่าย
- สรุปว่า ผู้ที่เป็นผู้นำท้องถิ่น หลังจากได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี จำเป็นต้องบริหารท้องถิ่นให้เป็นไปโดยความเรียบร้อยดีมีประสิทธิภาพสูงก็คือสิ่งที่ได้รับผิดชอบความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุผล รวมถึงกตัญญูต่อเวที เสียสละ มีระเบียบวินัย สร้างความสามัคคีเมตตา กรุณา รู้จักประหยัด และมีความยุติธรรม รวมถึงความขยันที่จะสอดส่องดูแลประโยชน์ของชุมชนมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งการหาผลประโยชน์ที่เป็นลักษณะงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาชุมชนนั้นก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพในจังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดที่ใหญ่ มีทรัพยากรที่ดีไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้โดยอาศัยผู้นำชุมชนที่จะนำพาท้องถิ่นประจำใจตามหลักพุทธศาสนา

แนวคิดทฤษฎีการใช้อำนาจ

ผู้จัดการขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องทำเพื่อให้ได้ทุกสิ่งที่ทำพบกับความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่าผู้จัดการมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนากลยุทธ์ของอำนาจ เพื่อการทำงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ คอเทออร์ ได้เสนอบางแนวทางสำหรับการจัดการขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ หลายสิ่งที่สามารถใช้อำนาจได้ประสบผลสำเร็จมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **การใช้อำนาจในทางศีลธรรม** ผู้จัดการต้องมีสมมติฐานที่แน่นอนในการใช้อำนาจ หนทางหนึ่งของการใช้รูปแบบที่หลากหลายของอำนาจในเชิงศีลธรรมก็คือ การประยุกต์ใช้อำนาจ ตามบรรทัดฐานของผลประโยชน์ที่ปรากฏ ความถูกต้องส่วนบุคคลและการกระจายความเป็นธรรม

2. **เข้าใจและใช้แบบต่าง ๆ ของอำนาจและอิทธิพลทั้งหมดที่มีอยู่** ผู้จัดการที่ซึ่งประสบผลสำเร็จจะต้องรู้จักวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ เข้าใจถึงความยากลำบากของพนักงานและเลือกใช้อิทธิพลให้ถูกวิธี

3. **ค้นหางานซึ่งทำให้คุณสามารถพัฒนาความชำนาญในการใช้อำนาจ** ต้องตระหนักว่าตำแหน่งผู้จัดการขึ้นอยู่กับสิ่งเดียวและควรมองหาจุดอื่น ๆ ที่คุณจะมีแนวโน้มแก้ปัญหาหรือแก้ปัญหาวิกฤตลงให้ได้

4. **ใช้อำนาจแบ่งเบาด้วยความเป็นผู้ใหญ่และควบคุมตนเอง** ต้องตระหนักว่าถ้าใช้อำนาจสำหรับผลประโยชน์ของตัวเองมักจะไม่สามารถประสบความสำเร็จในการบริหารงาน หรือจะไม่สามารถใช้อำนาจเพิ่มให้มีมากขึ้นได้ในการทำงาน

5. **ยอมรับว่าถ้าตัวผู้จัดการมีอิทธิพลก็จะเป็นส่วนสำคัญของด้านการจัดการ** หลักสำคัญของอำนาจในองค์กรก็คือผู้จัดการต้องทำตัวเองให้เป็นตัวแทน และให้มีการยอมรับนับถือ เมื่อพนักงานทั้งหมดในองค์กรได้ถูกปฏิบัติอย่างมีความสำคัญ ก็จะมีผลทำให้อำนาจโดยรวมในองค์กรเพิ่มขึ้น การได้มาและใช้อำนาจที่ดีก็คือกุญแจแห่งความสำเร็จของการจัดการนั่นเอง

คุณลักษณะของนักการเมือง

นักการเมืองหรือผู้ปฏิบัติงานทางการเมืองเป็นส่วน ประกอบสำคัญของการพัฒนาระบอบ การปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีความสำคัญพอ ๆ กับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแต่ส่วนที่ สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือ กติกาที่วางไว้ในรัฐธรรมนูญ และที่สำคัญอย่างยิ่งหย่อนกว่ากันก็คือในสังคมมีการพัฒนาแล้ว (ลิซิท ซีรเวคิน, 2567)

นักการเมืองท้องถิ่นถือเป็นผู้นำของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้นในการศึกษาเกี่ยวกับ นักการเมืองท้องถิ่น จึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ มาศึกษานำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้ ผู้นำ (Leader) จะเป็นบุคคลที่ทรงอิทธิพลต่อการทำงานของผู้อื่น เป็นขวัญและกำลังใจในการ ทำงานให้กับผู้อื่น ผู้นำจึงเปรียบเสมือนผู้รวมพลังให้สามารถทำงานได้จนสัมฤทธิ์ผล ซึ่งคุณลักษณะ ของการเป็นผู้นำทุกประเด็นที่คิดและทำต้องอยู่บนแนวคิดที่ว่า มองกว้าง คิดไกล และใฝ่สูง มองกว้าง คือ ไม่ไข่มองอยู่แค่องค์การของตน ไม่ว่าอะไรที่เกี่ยวข้องมีผลส่งมาหรือมีอิทธิพลกระทบจากภายนอก จากคนพวกอื่น กลุ่มอื่น จากปัญหาของโลก จากกระแสโลกาภิวัตน์ ต้องรู้ทั่วและรู้ทัน คิดไกล คือ คิด ในเชิงเหตุปัจจัยทั้งไปข้างหน้า และไปข้างหลัง เหตุปัจจัยที่เป็นมาจากอดีตประสานครุ เข้ากับปัจจุบัน แล้วเห็นอนาคต สามารถวางแผนเตรียมการเพื่ออนาคตให้บรรลุจุดหมาย ใฝ่สูง คือ มองจุดหมายที่ดี งาม ความดีงามของชีวิตความดีงามของสังคม ความเจริญก้าวหน้า ความมีสันติสุขของมวลมนุษยชาติ ผู้นำจะต้องมีความปรารถนาในสิ่งเหล่านี้อย่างจริงจัง (เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์, 2554)

พจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้นิยามความหมายคำว่า"ระบอบ"หรือ"Regime"นี้ไว้ว่า"แบบอย่างการปกครองประเทศในรูปใดรูปหนึ่ง เช่น ระบอบราชาธิปไตย ระบอบคอมมิวนิสต์และระบอบประชาธิปไตย" (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เน้นความสำคัญของกฎหมายหรือระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ในสังคม โดยการอธิบายไว้ว่า"ระบบการปกครอง (The political system) คือความถูกต้องตามตามกฎหมาย การรักษาไว้ซึ่งความเป็นระเบียบ หรือการเปลี่ยนแปลงระเบียบแบบแผนในสังคม" (Gabriel Abraham Almond, 2005)

ระบอบการปกครองคือส่วนสำคัญที่สนับสนุนระบบการเมืองดังที่เขาได้อธิบายไว้ว่า"ระบอบการปกครอง (The regime) คือส่วนหนึ่งของระบบการเมืองที่ช่วยเสริมความแข็งแกร่ง เพื่อรักษาระบบการทำงานไว้"(David Easton 1977:100) Jan-Erik Lane และ Svante O. Ersson ได้อธิบายไว้ว่า"แนวคิดเกี่ยวกับระบอบการปกครอง (A political regime) เป็นเรื่องยากที่จะระบุให้ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม แต่ระบอบการปกครองก็เกี่ยวข้องถึงองค์ประกอบสำคัญของกฎหมายมหาชน (public law) ซึ่งรวบรวมกฎหมายพื้นฐานของรัฐที่ควบคุมองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐในด้านการใช้อำนาจในการปกครองและการบริหารและกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมภายในองค์กรต่าง ๆ รวมถึงการสร้างกลไกสำหรับการแบ่งปันอำนาจ องค์กรดังกล่าวนี้ อาจจะถูกรวบรวมและกำหนดโครงสร้างไว้ในรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร (กาญจณี ละอองศรี และยุพา ชุมจันทร์, 2557) ระบอบการปกครองไว้ว่า "ในทางรัฐศาสตร์หรือวิชาการเมืองแล้ว ระบอบการปกครอง หมายถึง โครงสร้างทางการเมืองว่าใครมีอำนาจในการปกครองและตัดสินใจในเรื่องสาธารณะ (วิทยากร เชียงกุล, 2558) ระบอบการปกครอง (political regimes) มีความหมายกว้างขวางกว่าเรื่องการปกครอง (government) ซึ่งเป็นการทำหน้าที่ของสถาบันหรือกลไกการปกครองเท่านั้น เนื่องจากระบอบการปกครองครอบคลุมถึงเรื่องโครงสร้างและกระบวนการทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์ได้ตอบกับสังคมด้วย เพราะในทางรัฐศาสตร์ระบอบการปกครองเป็นระบบย่อยของสังคม (นาธานีล ฮาร์ริส, 2559) จากการทบทวนวรรณกรรมของนักวิชาการ ที่ได้อธิบายความหมายไว้ข้างต้นสามารถที่จะสรุปความหมายของระบบการปกครอง ได้ว่า เป็นการปกครองประเทศในรูปใดรูปหนึ่ง มีลักษณะรูปแบบ ที่แตกต่างกันไป ที่ในแต่ละพื้นที่จะนำไปใช้ตามความเหมาะสม เนื่องจากมีทั้งกติกาที่กำหนดโครงสร้างการใช้อำนาจทางการเมืองและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ชัดเจนที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆทางการเมืองการปกครองเพื่อควบคุมประเทศหรือสังคมนั้น ๆให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

2. ลักษณะสำคัญของการปกครอง

การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมากและแต่ละคนก็มีความต้องการที่แตกต่างกันจึงก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคมได้ เช่น ความขัดแย้งในเรื่องที่ทำกิน ความขัดแย้งในเรื่องทรัพยากรทางธรรมชาติต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสภาพของสังคมนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการคลี่คลายและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆได้ นอกจากระบอบการปกครองจะช่วยคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆได้แล้วในฐานะที่ระบอบการปกครองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในระบบโครงสร้างของสังคม ระบอบการปกครองยังช่วยให้สังคมนั้น ๆ มีความเข้มแข็ง เจริญเติบโต และเกิดความก้าวหน้าขึ้นได้ ในสังคมโลกปัจจุบัน ในประเทศต่างๆ จะ

เลือกใช้ระบอบการปกครองที่แตกต่างกันไป มีทั้งคล้ายคลึงกันก็มี เป็นแบบเดียวกันก็มีและแตกต่างกันก็มี ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัย ภายในประเทศนั้น ๆ เอง เช่นเจตจำนงร่วมของประชาชนและกลุ่มผู้นำของสังคมลักษณะจำเพาะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะจำเพาะทางวัฒนธรรม สภาวะแห่งความจำเป็นในยุคสมัยต่าง ๆ ของสังคมและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ต่าง ๆ ของสังคม ในสังคมโลกปัจจุบันนิยมใช้ ได้แก่ ระบอบประชาธิปไตย คือระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน เป็นระบอบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองอย่างแท้จริง ระบอบสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์คือระบอบการปกครองที่รวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางของประเทศ คือคณะรัฐบาลและประมุขของประเทศ เป็นระบอบการปกครองที่ไม่มีกษัตริย์เป็นประมุข จึงมีลักษณะเป็นสาธารณรัฐเสมอทวีปยสินส่วนใหญ่รัฐบาลจะเป็นผู้รวบรวมไว้ และแจกจ่ายให้ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันมากที่สุดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและความไม่เท่าเทียมระบอบราชาธิปไตยหรือระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์คือ ระบอบการปกครองที่พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขของรัฐ ส่วนระบอบการปกครองแบบเผด็จการ ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่ให้ความสำคัญแก่อำนาจและผลประโยชน์ของรัฐหรือชนชั้นผู้นำการปกครองมากกว่าคำนึงถึงประโยชน์และสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยผู้นำการปกครองอาจเป็นคนเดียวหรือกลุ่มคนก็ได้ แม้ว่าจะมีการใช้อยู่ในบางประเทศ แต่ในสังคมโลกปัจจุบันโดยส่วนใหญ่ไม่ให้การยอมรับ ดังนั้นระบอบการปกครองต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่ามีระบอบการปกครอง 2 รูปแบบ คือ ระบอบการปกครองแบบรวมอำนาจกับระบอบการปกครองแบบกระจายอำนาจ ลักษณะของการเมืองการปกครองเป็นการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และเป็น ระบบโครงสร้างที่สำคัญในสังคมให้มีความเข้มแข็งเจริญก้าวหน้า ในการใช้รูปแบบการปกครองนั้นขึ้นอยู่กับภูมิประเทศเป็นหลัก (สุรพล สุยะพรหมและคณะ, 2559)

กรณีศึกษาจริยธรรมของผู้นำท้องถิ่น

วันนี้ (1 ก.ย.2567) ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ตั้งแต่เวลา 17.00 น.หลังปิดหีบเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี (นายก อบจ.) เจ้าหน้าที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้นับคะแนนแต่ละหน่วย สำหรับ จ.ราชบุรี มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 688,532 คน มีหน่วยเลือกตั้ง 1,149 หน่วย ขณะที่ผู้สมัครนายก อบจ.ราชบุรี มี 2 คน คือ นายชัยรัตน์ ศักดิ์อิสระพงศ์ หรือ "หุน" ผู้สมัครหมายเลข 1 จากพรรคประชาชน และนายวิวัฒน์ นิติกาญจนา หรือ "ก้านดุย" ผู้สมัครหมายเลข 2 อดีตนายก อบจ.ราชบุรีผลคะแนน "ก้านดุย" ที่ห่างคู่แข่ง เวลาประมาณ 20.00 น. ผู้สื่อข่าวรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งนายก อบจ.ราชบุรี แม้ขณะนี้ยังไม่แล้วเสร็จ แต่พบว่า "ก้านดุย" มีคะแนนนำอยู่ที่ 205,057 คะแนน ส่วนนายชัยรัตน์ ได้ 142,581 คะแนน ผลการนับคะแนนเลือกตั้งนายก อบจ.ราชบุรี เมื่อเวลาประมาณ 20.00 น. แม้การนับคะแนนยังไม่แล้วเสร็จ แต่นายวิวัฒน์ ที่มีคะแนนที่ห่างคู่แข่งจากพรรคประชาชนกว่า 60,000 คะแนน ได้แถลงประกาศชัยชนะ โดยระบุว่า ที่ผ่านมามันได้สร้างผลงานและมั่นใจว่าตนเองจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งและได้ทำงานต่อ ส่วนเรื่องการร้องเรียนเรื่องซื้อสิทธิขายเสียงยืนยันว่าไม่ได้มีการซื้อสิทธิขายเสียง พร้อมขอขอบคุณประชาชนชาว จ.ราชบุรี ที่ไว้วางใจให้มาดำรงตำแหน่ง

นายก อบจ.ราชบุรี อีกสมัยการเลือกตั้งครั้งนี้ไม่เหมือนกับครั้งก่อน เนื่องจากการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นที่ต่อสู้กับพรรคการเมืองระดับประเทศ แต่ก็แสดงให้เห็นแล้วว่า การลงพื้นที่และการทำงานเพื่อประชาชนสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ได้ โดยยืนยันว่าจะสานต่อโครงการที่ทำไว้และที่ยังติดค้างอยู่ ซึ่งโครงการแรกที่จะดำเนินการหลังจากได้รับตำแหน่งอย่างเป็นทางการคือการบริหารจัดการน้ำ (Thai PBS, 2567).

สรุปได้ว่า การจะเป็นผู้นำของท้องถิ่น จำเป็นต้องรู้กฎหมาย ขอบเขตของการบริหาร รู้ระบบการปกครองที่ชัดเจน และสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ คุณธรรมจริยธรรม กรณีที่ผู้เขียนได้ยกขึ้นมาคือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีคนล่าสุด คือ ท่านกำนันตุ้ย ซึ่งเป็นผู้ที่กว้างขวางเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปในจังหวัดราชบุรี ซึ่งเมื่อกล่าวถึงประวัติกำนันตุ้ยแล้วก็ถือว่า มีความน่าเชื่อถือ และเกิดจากจริยธรรมทางการเมืองท่านตัวผู้นำ ซึ่งนายวิวัฒน์ ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น สส.ในพื้นที่ จ.ราชบุรี หลายสมัย จนกลายเป็นหนึ่งในตระกูลการเมืองใหญ่ของจังหวัด เป็นแกนนำ "กลุ่มมัชฌิมา" และก่อนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น นายก อบจ. ดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษา นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รมว.ยุติธรรม นายวิวัฒน์ เดิมโตมาจากการทำธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกร พร้อมทั้งจำหน่ายอาหารสัตว์ส่วนตระกูล "นิติกาญจนา" ทำอาณาจักรฟาร์มเลี้ยงสัตว์เครือ "กาญจนา กรูป" โดยเฉพาะสุกร รวมถึงจำหน่ายอาหารสัตว์รายใหญ่ใน จ.ราชบุรี นอกจากนี้ บุตรชาย ของนายวิวัฒน์ นั่นคือ นายธนวัชร นิติกาญจนา ยังนั่งบริหารสโมสรฟุตบอล ราชบุรี เอฟซี อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ครั้งนี้นับเป็นการกลับมาดำรงตำแหน่ง นายก อบจ.ราชบุรี ของนายวิวัฒน์อีกสมัย หลังจากที่เคยลาออกจากการเป็น นายก อบจ. เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งในครั้งนี้

อาณาจักรธุรกิจ "ตระกูลนิติกาญจนา"

นอกจากนี้ "ตระกูลนิติกาญจนา" ยังถือเป็นตระกูลนักธุรกิจที่ยิ่งใหญ่แห่งเมืองราชบุรี โดยประกอบธุรกิจทั้งฟาร์มเลี้ยงสัตว์ (สุกร) แปรรูปอาหาร โรงสีข้าว และจำหน่ายอาหารสัตว์ นับ 10 แห่ง รวมมูลค่าหลายร้อยล้านบาท รวมถึงยัง สิ่งที่ประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะแฟนบอลรู้จักเป็นอย่างดี ก็คือ "สโมสรราชบุรี เอฟซี" ที่มี "เสียฟลุค" ธนวัชร นิติกาญจนา ประธานสโมสร บุตรชายของ "กำนันตุ้ย" วิวัฒน์ ที่ดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษาสโมสร ซึ่งสโมสรแห่งนี้ก็ถือเป็นอีกหนึ่งยักษ์ใหญ่ในศึกไทยลีก ที่มีนักเตะดีกรีทีมชาติไทยร่วมทีมหลายราย และมีฐานแฟนบอลที่ไม่น้อยเช่นกัน โดยสนามเหย้ามีความจุ 12,000 ที่นั่ง งบประมาณก่อสร้างกว่า 300 ล้านบาท

นายวิวัฒน์ กล่าวว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ไม่เหมือนกับครั้งก่อน เนื่องจากว่าเป็นการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นที่ต่อสู้กับพรรคการเมืองระดับประเทศ แต่แสดงให้เห็นแล้วว่า การลงพื้นที่และการทำงานเพื่อประชาชนสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ได้และยืนยันว่าจะสานต่อโครงการที่ทำไว้และยังคงติดค้างอยู่โครงการแรกที่จะดำเนินการหลังจากได้รับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ คือ การบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากชาวราชบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และมักประสบปัญหาภัยแล้ง หลังจากนั้นจะประสานกระทรวงเกษตรฯ, กรมชลประทาน เพื่อบริหารจัดการน้ำให้เกษตรกรมีน้ำในการเพาะปลูกเพียงพอ และ ระบุอีกว่า จะนำนโยบายของพรรคคู่แข่งที่เป็นที่สนใจมาปรับใช้เพื่อที่จะทำงานให้กับประชาชนทั้งที่ลงคะแนนเสียงให้และไม่ลงคะแนนเสียงให้เนื่องจากทุกคนเป็นคน จ.ราชบุรี

สรุป

จริยธรรมในการเป็นนักการเมืองนั้นต้องประกอบด้วยลักษณะของธรรมาภิบาล คือ หลักกฎหมายที่เป็นในระดับสากลและหลักธรรมที่นำมาใช้ในการปกครองท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยความเมตตา คือ ประารถนาให้ผู้อยู่ในชุมชนได้รับความสุขมีประโยชน์ด้วยทั่วหน้ากันได้รับผลประโยชน์ที่เท่าเทียมสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ความคาดหวังในจริยธรรมเชิงพุทธที่ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีซึ่งได้รับการคัดเลือกซึ่งมีความคาดหวังจากประชาชนเป็นลักษณะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความหวังในการที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นด้านคมนาคมด้านเศรษฐกิจหรือด้านปัญหาปากท้องด้านปัญหาการแก้ปัญหาคอร์รัปชันต่าง ๆ ผู้นำชุมชนจำเป็นจะต้องมีทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะในการบริหาร รวมถึงประสบการณ์และสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือจริยธรรมที่เป็นลักษณะเชิงพุทธจะสามารถนำพาสังคมชุมชนท้องถิ่นในประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองได้ซึ่งจริยธรรมเป็นหลักที่ประพจน์ที่ถูกต้องแนะนำไปสู่การพัฒนาจิตใจการพัฒนาในเรื่องของทักษะต่าง ๆ นั้นเป็นลักษณะที่มีประโยชน์อย่างยิ่งเพราะถ้าผู้นำมีจริยธรรมในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องแล้วผู้นำก็จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการที่จะบริหารชุมชนรวมถึงการทำให้ชุมชนนั้นสร้างประโยชน์จากความคิดหรือสิ่งที่จะนำไปพัฒนาต่าง ๆ จะสังเกตได้ว่าในจังหวัดราชบุรีมีทรัพยากรธรรมชาติและธรรมชาตินุรักษ์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสามารถต่อยอดพัฒนาและสร้างมูลค่าให้แก่จังหวัดของตนได้เพราะฉะนั้นกำนันตุ้ยที่ได้รับตำแหน่งนั้นประชาชนก็คาดหวังในเรื่องของจริยธรรมเชิงพุทธนอกเหนือจากเมตตาแล้ว มีกรุณาคือหวังให้ผู้อื่นพ้นทุกข์คือหวังให้แก้ปัญหาในเรื่องของเศรษฐกิจสังคมคอร์รัปชันต่าง ๆ และพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดีและอุเบกขาวางเฉยๆในสิ่งที่เราช่วยอะไรไม่ได้ ฉะนั้นหลักจริยธรรมเชิงพุทธของผู้นำท้องถิ่นนั้นก็ต้องประกอบด้วยกฎหมายและหลักคุณธรรมจริยธรรมจึงจะเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีความน่าเคารพน่าเชื่อถือและประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้นำคือมีศีลธรรมรวมถึงมีจริยธรรมสามารถแบ่งงานกระจายอำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลายพระพุทธานุศาสน์เรียกว่าความเป็นประชาธิปไตยซึ่งในจริยธรรมหรือในหลักประชาธิปไตยประชาธิปไตยและธรรมาธิปไตยมีความเหมือนกัน คือ มีการลงความเห็นของกลุ่มหรือ เสียงส่วนมากเหมือนกัน แต่ที่แตกต่างกันคือ ในส่วนของประชาธิปไตยถือเสียงส่วนมากที่ว่าไปตามข้อบท กฎหมายของรัฐธรรมนูญไทย ส่วนธรรมาธิปไตยนั้นนอกจากถือไปตามกฎหมายข้อระเบียบของบ้านเมืองแล้วยังประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นมนุษยธรรมที่เป็นหลักประพจน์ของมนุษย์ในเบื้องต้นซึ่งจำเป็นจะต้องมีหลักศีล 5 หรือหลักการที่ว่าด้วยการละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส ซึ่งเป็นทางที่จะทำให้เจริญอย่างมั่นคง เพราะจะเห็นได้ว่าการเมืองเมื่อมีได้หรือการลงจากอำนาจ สังเกตได้ว่าจะมีการฉีกรัฐธรรมนูญและเปลี่ยนกฎหมายเพื่อผลประโยชน์ของชั่วคราวเมืองฝั่งใดฝั่งหนึ่ง แต่ในส่วนธรรมาธิปไตยจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนมากกว่าประชาธิปไตยธรรมดาแต่ก็ต้องควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในแว่นแคว้นหรือประเทศนั้น ๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจณี ละอองศรี และยุพา ชุมจันทร์. (2557). *การปกครองและการบริหารของไทยสมัยโบราณ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- นาธาเนียล ฮาร์ริส. (2559). *ระบอบการปกครอง: ราชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ ปาเจราจำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- เรวัตร ชาตวิศิษฐ์. (2554). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ : อิน เฮาส์โนว์เลจ.
- ลิขิต จีระเวคิน. (2567). “คุณสมบัติสำคัญของนักการเมืองที่ดี”. สืบค้น 10 กันยายน 2567 จาก Available URL : <https://mgronline.com/daily/detail/9490000061572>.
- วิทยากร เชียงกุล. (2558). *ปรัชญาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม*. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์เดือนตุลาจำกัด.
- สุรพล สุษะพรหมและคณะ. (2559). *ปรัชญาการเมือง* . กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Gabriel Abraham Almond. (2005). *Human Resource*. Upper Saddle River. NJ : Prentice-Hall. Inc. Burke Institute.
- Thai PBS. (2567). ผลเลือกตั้งนายก อบจ.ราชบุรี "ก้านันต้อย" คะแนนนำทิ้งห่างคู่แข่ง. สืบค้น 3 กันยายน 2567 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/343725>